Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
ja

Onze referentie
2026-0000183757

Datum
25 maart 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
OCW, BZ, JenV, VWS, IenW

Bijlage(n)
3

Aan Minister van BZK
Van DenB

nota

Nota Beantwoording SO Kamervragen mededeling schild democratie + CSO strategie

Aanleiding

Op 12 november 2025 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) het 'European Democracy Shield' (hierna: EUDS) en de EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld (hierna: de strategie) gepresenteerd. Op 30 januari jl. heeft de minister van BZK het kabinetsstandpunt inzake beide mededelingen aan de Tweede Kamer gestuurd (BNC-fiche). Binnen de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer hebben leden van de fracties van DD6, VVD, Groenlinks-PvdA, CDA en de Groep Markuszower op 5 maart jl. schriftelijke vragen gesteld hebben over beide mededelingen en het kabinetsstandpunt hierop. De beantwoording van deze vragen is gereed en is bijgevoegd bij deze nota.

Geadviseerd besluit

- Akkoord gaan met de beantwoording van de vragen inzake de mededeling EU-strategie maatschappelijke organisaties.
- Akkoord gaan met de beantwoording van de vragen inzake de mededeling Europees schild voor democratie.

Toelichting

Vragen mededeling EU-strategie maatschappelijke organisaties
De vragen die gesteld zijn door de fracties in het kader van de EU-strategie maatschappelijke organisaties zijn met name gericht op de vraag hoe het kabinet aankijkt tegen krimp van de maatschappelijke ruimte, mogelijke negatieve impact van een dergelijke strategie op maatschappelijke organisaties (denk aan risico op stigmatisering, onevenredige administratieve lasten) en hoe het kabinet zal inzetten op versterken van het maatschappelijk middenveld.

Vragen mededeling Europees schild voor democratie
De vragen zijn primair gericht aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, omdat deze zien op de bescherming van de democratische rechtsstaat, de weerbaarheid van verkiezingsprocessen, de aanpak van buitenlandse inmenging en desinformatie, en de verhouding tussen nationale en Europese samenwerking in het kader van het European Democracy Shield (EUDS). Voorts hebben de vragen betrekking op de inrichting van het voorgestelde European Center for Democratic Resilience (ECDR), de governance van de voorgestelde maatregelen en de afbakening van verantwoordelijkheden tussen de Europese Unie, lidstaten en het maatschappelijk middenveld.

Politieke context
Het kabinet heeft beide initiatieven in het BNC-fiche verwelkomd. Beide initiatieven helpen om onze democratische rechtsstaat beter te beschermen en te versterken. Dit kunnen we niet alleen, veel lidstaten ervaren dezelfde uitdagingen en het belang van nauwe samenwerking hierop. Dit zit hem onder meer op detectie desinformatie, verkiezingsprocessen en weerbaar bestuur (safety in political and democratic life).

In de verdiepingssessie Europa/Internationaal in juni wordt nader gesproken over onze prioritaire dossier en Europese samenwerking; deze dossiers komen daar ook aan bod. Die sessie staat ook in het teken van uw werkbezoek aan Brussel waar u ook over democratie, verkiezingen, FIMI-detectie, weerbaar bestuur en grondrechten/gelijke behandeling zult spreken met de Eurocommissarissen ter zake.

In de Tweede Kamer en het Europees Parlement is veel aandacht voor met name het Democracy Shield en de ECDR; op 13/4 waren de rapporteurs Sneller (D66), Tseggai (GL-PvdA) en Van Houwelingen (FvD) in Brussel om hierover te spreken. Het ligt in de rede dat de beantwoording van deze vragen in combinatie met de rapportage van de rapporteurs zal leiden tot vervolgvragen resp. een debat.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief	
2	Beantwoording – SO Mededeling EU-strategie maatschappelijke organisaties	
3	Beantwoording - SO Mededeling European Democracy Shield	
4	BNC fiche – Mededeling EU-strategie maatschappelijke organisaties	
5	BNC fiche – Mededeling European Democracy Shield	